

Pozor na ADR – netýká se jen přepravců!

Dohoda ADR podrobně stanovuje přísné požadavky na přepravu nebezpečných věcí po silnici. Kromě vlastní přepravy se však také vztahuje i na s přepravou související činnosti jako jsou balení, plnění nakládka, či vykládka nebezpečných věcí.

Mezi základní stanovené požadavky patří zajištění bezpečnostním poradcem, školení zúčastněných osob, předepsané vybavení vozidel a další požadavky.

Struktura ADR:

Příloha A: Všeobecná ustanovení a ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětů

Část 1 Všeobecná ustanovení

Část 2 Klasifikace

Část 3 Vyjmenování nebezpečných věcí, zvláštní ustanovení a vynětí z platnosti pro omezená množství

Část 4 Ustanovení o používání obalů a cisteren

Část 5 Postupy při odesílání

Část 6 Požadavky na konstrukci a zkoušení obalů, velkých nádob pro volně ložené látky (IBC), cisteren a kontejnerů pro volně ložené látky

Část 7 Ustanovení o podmínkách přepravy, nakládky, vykládky a manipulace

Příloha B: Ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě

Část 8 Požadavky na osádky vozidel, jejich výbavu, provoz a průvodní doklady

Část 9 Požadavky na konstrukci a schvalování vozidel.

Část 1, která obsahuje všeobecná ustanovení a definice, je podstatnou částí, neboť obsahuje všechny definice pojmů používaných v dalších částech, a přesně definuje rozsah platnosti ADR, včetně možnosti vynětí z platnosti jejích ustanovení, jakož i platnosti jiných předpisů. Obsahuje rovněž ustanovení týkající se školení, odchylek, přechodných ustanovení, příslušných povinností různých účastníků přepravy nebezpečných věcí, kontrolních opatření, bezpečnostních poradců a zabezpečení přepravy nebezpečných věcí. Do této verze ADR byla zahrnuta nová ustanovení zaměřená na harmonizaci zákazů průjezdu vozidel přepravujících nebezpečné věci silničními tunely.

Ústřední částí pro používání restrukturalizované ADR je tabulka A kapitoly 3.2, která obsahuje seznam nebezpečných věcí v numerickém pořadí UN čísel. Jakmile se určí UN číslo určité nebezpečné látky nebo předmětu, lze v této tabulce nalézt odkazy na zvláštní požadavky, které platí pro přepravu této látky nebo předmětu, a na kapitoly a oddíly, v nichž je možno tyto zvláštní požadavky nalézt. Je však třeba mít na paměti, že kromě těchto zvláštních požadavků je třeba dodržet i všeobecné požadavky a specifické požadavky pro příslušné třídy uvedené v různých částech ADR.

Seznam nebezpečných látek a předmětů, který obsahuje UN čísla přiřazená k jednotlivým nebezpečným věcem, je uveden jako tabulka B kapitoly 3.2 za účelem usnadnění přístupu k tabulce A, pokud není UN číslo konkrétní nebezpečné látky nebo předmět známo. Tato tabulka B není z právního hlediska součástí ADR a slouží jen jako pomůcka pro snadnější orientaci.

Jestliže věci, o nichž je známo, že jsou nebezpečné, nebo existuje důvod předpokládat, že by mohly být nebezpečné, nemohou být v tabulce A, ani v tabulce B nalezeny, musí být zaříděny podle části 2, která obsahuje všechny příslušné postupy a kritéria pro určení, zda jsou takové věci nebezpečné, a pokud jsou nebezpečné, ke kterému UN číslu by měly být přiřazeny.

Bezpečnostní poradce

Každý podnik, jehož činnosti zahrnují silniční přepravu nebezpečných věcí nebo s touto přepravou související operace (jako jsou balení, nakládka, plnění nebo vykládka

nebezpečných věcí), musí jmenovat jednoho nebo více bezpečnostních poradců pro přepravu nebezpečných věcí, odpovědných za pomoc při zabránění rizik při těchto činnostech s ohledem na osoby, majetek a životní prostředí (dále jen "poradce"). Poradcem může být zaměstnanec nebo též externí osoba.

Činnost bezpečnostního poradce

Hlavním úkolem poradce, při zachování odpovědnosti vedoucího podniku, je snažit se všemi vhodnými prostředky a opatřeními usnadnit provádění těchto činností v souladu s platnými požadavky a co nejbezpečnějším způsobem.

Kdykoli během přepravy, nakládky nebo vykládky prováděné dotčeným podnikem postihne nehoda osoby, majetek nebo životní prostředí, poradce po shromáždění všech potřebných informací zajistí vypracování zprávy o nehodě pro vedení podniku nebo případně pro místní orgány státní správy.

Poradce má dále za povinnost sledovat zejména tyto činnosti a postupy:

- postupy pro dodržování předpisů upravujících zařazování nebezpečných věcí určených k přepravě;
- postup podniku při pořizování dopravních prostředků s ohledem na respektování všech zvláštních požadavků souvisejících s přepravou nebezpečných věcí;
- postupy kontrol zařízení užívaného při přepravě, nakládce nebo vykládce nebezpečných věcí;
- vlastní školení zaměstnanců podniku a vedení záznamů tomto školení
- uplatňování vhodných nouzových postupů v případě jakékoli nehody nebo mimořádné události, která může nepříznivě ovlivnit bezpečnost přepravy, nakládky nebo vykládky nebezpečných věcí;
- provádění analýz a zpráv týkajících se vážných nehod, mimořádných události nebo závažných porušení předpisů zjištěných během přepravy, nakládky nebo vykládky nebezpečných věcí včetně uplatňování vhodných opatření k zamezení jejich opakování;
- dodržování právních předpisů a zvláštních požadavků spojených s přepravou nebezpečných věcí, týkajících se volby a využití subdodavatelů nebo jiných třetích osob;
- ověřování, že zaměstnanci účastníci se přepravy, nakládky nebo vykládky nebezpečných věcí mají k dispozici podrobné pracovní postupy a pokyny;
- zavádění opatření ke zvýšení informovanosti o nebezpečích spojených s přepravou, nakládkou a vykládkou nebezpečných věcí;
- uplatňování kontrolních postupů s cílem zajistit, aby v dopravních prostředcích byly k dispozici doklady a bezpečnostní výbava, které musí doprovázet přepravu, a aby tyto doklady a výbava byly v souladu s předpisy;
- uplatňování kontrolních postupů s cílem zajistit dodržování předpisů pro nakládku a vykládku.

Kdy nemusí být bezpečnostní poradce

Povinnost mít bezpečnostního poradce se nevztahuje na firmy, jejichž činnost se týká přepravovaných množství nebezpečných věcí, které jsou v **každé dopravní jednotce menší než:**

- limity uvedené pro vynětí z platnosti pro množství přepravované na jedné dopravní jednotce, pokud je přepravován podlimit,
- limity stanovené pro přepravu v omezeném množství,
- radioaktivní látky nespádající pod ADR,

- pokud se přepravovaných množství týkají zvláštní ustanovení pro určité látky nebo předměty.

Přeprava v podlimitním množství

V případě přepravy v podlimitu nemusí být plněna následující ustanovení ADR:

- řidič vozidla nemusí absolvovat školení řidičů ADR,
- dopravní jednotka nebude označena oranžovými tabulkami ani bezpečnostními značkami,
- dopravní jednotka nemusí mít výbavu předepsanou dohodou ADR,
- ve vozidle nemusí být písemné pokyny pro případ nehody nebo mimořádné události,
- dopravní jednotka nemusí mít hasicí přístroj s obsahem min. 6 kg suchého hasicího prášku,
- lze použít vozidlo, které neodpovídá požadavkům na konstrukci vozidel dle ADR.

Podlimitní množství na jednu dopravní jednotku platí buď pro jeden druh nebezpečné věci dané kategorie (jedno UN), nebo pro součet množství nebezpečných věcí (různá UN) dané kategorie. Pokud jsou na dopravní jednotce (vozidle) přepravovány v kusech nebezpečné věci různých přepravních kategorií, musí být proveden speciální výpočet, jaké množství nebezpečných věcí může být naloženo, aby byly dodrženy podmínky přepravy v podlimitu.

Přeprava v omezeném množství

Nebezpečné věci pro účely tohoto režimu jsou zařazeny do přepravních kategorií 0, 1, 2, 3 nebo 4. Kategorie je pro každou věc uvedena ve sloupci 15 tabulky A kapitoly 3.2 (Seznam nebezpečných věcí). Prázdné nevyčištěné obaly, které obsahovaly látky zařazené do přepravní kategorie 0, jsou též zařazené do kategorie 0. Prázdné nevyčištěné obaly, které obsahovaly látky zařazené do přepravní kategorie jiné než 0, jsou zařazené do přepravní kategorie 4. Celková (brutto) hmotnost kusu nesmí překročit 30 kg.

Přepravní kategorie:

Kategorie 0 – látky v této kategorii jsou vždy přepravovány pod plnou ADR

Kategorie 1 – látky v této kategorii mohou být přepravovány za podmínek podlimitu v množství 20 (L nebo kg) na jednu dopravní jednotku

Kategorie 2 - látky v této kategorii mohou být přepravovány za podmínek podlimitu v množství 333 (L nebo kg) na jednu dopravní jednotku

Kategorie 3 - látky v této kategorii mohou být přepravovány za podmínek podlimitu v množství 1000 (L nebo kg) na jednu dopravní jednotku

Kategorie 4 - látky v této kategorii mohou být přepravovány za podmínek podlimitu v neomezeném množství na jednu dopravní jednotku

Vynětí přepravy nebezpečných věcí z ADR

Přeprava některých nebezpečných věcí je při dodržení stanovených podmínek zcela, nebo z části vyňata z platnosti ADR (bod 1.1.3 ADR):

- Přeprava nebezpečných věcí soukromými osobami, pokud jsou dotyčné věci baleny pro maloobchodní prodej a jsou určeny pro jejich osobní nebo domácí použití. Pokud jsou tyto věci hořlavými kapalinami přepravovanými v opakovaně plnitelných nádobách naplněných soukromými osobami nebo pro tyto osoby, nesmí celkové množství překročit 60 litrů na nádobu a 240 litrů na dopravní jednotku. Nebezpečné věci ve velkých nádobách IBC, velkých obalech nebo cisternách se nepovažují za věci balené pro maloobchodní prodej.
- Přeprava strojů nebo zařízení (nevyjmenovaných v dohodě ADR), které mohou obsahovat nebezpečné věci ve své konstrukci.
- Přeprava prováděná podniky jako vedlejší činnost k jejich hlavní činnosti (např. zásobování stavenišť pozemních nebo inženýrských staveb nebo zpětné jízdy z nich, nebo přepravy

související s měřičskými, opravářskými a údržbářskými pracemi) v množstvích nejvýše 450 litrů v jednom obalu a nepřekračujících nejvyšší celková množství uvedená v bodě 1.1.3.6. ADR (vynětí z platnosti pro množství přepravovaná jednou dopravní jednotkou). Musí být učiněna opatření k zamezení úniku obsahu za normálních podmínek přepravy. Tato vynětí se nevztahují na třídu 7.

- Přepravy prováděné takovými podniky pro jejich zásobování nebo vnější nebo vnitřní
- distribuci však nespádají do rozsahu tohoto vynětí
- Přeprava prováděná příslušnými orgány v rámci nouzových opatření nebo pod jejich dozorem (např. odtah vozidla po nehodě s nákladem nebezpečných věcí).
- Nouzové přepravy určené pro záchranu lidských životů.
- Přeprava nevyčištěných prázdných stabilních nebo skladovacích nádob, které obsahovaly věci vyjmenovaných tříd (kapitola 1.1.3.1, písmeno f) dohody ADR).
- Vynětí z platnosti pro přepravu plynů:
 - plyny obsažené v nádržích vozidel provádějících přepravu,
 - plyny obsažené v palivových nádržích přepravovaných vozidel,
 - plyny obsažené v zařízeních používaných pro provoz vozidla,
 - plyny skupiny A (dusivé) a O (podporující hoření) za přesně stanovených podmínek,
 - plyny obsažených ve zvláštních zařízeních vozidel (např. chladicí systémy) nevyčištěných vyprázdněných nesnímatelných tlakových nádrží (musí být hermeticky uzavřeny),
 - plyny obsažené v potravinách (kromě UN 1950 – aerosoly), včetně sycených nápojů,
 - plyny obsažené v míčích určených pro použití ve sportech,
 - plyny obsažené v osvětlovacích žárovkách, pokud jsou zabaleny tak, že účinky rozletu při jakémkoli prasknutí žárovky budou omezeny na vnitřek tubusu.
- Vynětí z platnosti pro pohonné hmoty:
 - pohonné látky obsažené v palivových nádržích vozidel provádějících přepravu,
 - pohonné látky smějí být přepravovány v pevných palivových nádržích, přímo propojených s motorem nebo přidavným zařízením vozidla, které splňují příslušné právní předpisy, nebo mohou být přepravovány v přenosných nádobách na pohonné látky (jako jsou kanystry). Celkový vnitřní objem pevných palivových nádrží nesmí překročit 1500 litrů na jednu dopravní jednotku a vnitřní objem palivové nádrže připevněné na přípojné vozidlo nesmí překročit 500 litrů. V přenosných nádobách na pohonné látky smí být přepravováno nejvýše 60 litrů na jednu dopravní jednotku.
 - pohonné látky v palivových nádržích vozidel nebo jiných dopravních prostředků (např. lodě), které jsou přepravovány jako náklad.